

Luceafărul

(Vesper = de seară sau Hyperion-Venus)

O baladă lirică în 98 de strofe, capodopera în versuri a lui Eminescu; o poveste de dragoste imaginată și situată în trăirea personală a autorului, ce a ce l-a făcut pe patriarhul Miron Cristea, în teza sa de doctorat, sa-l numească

„Eminescu - Luceafărul Poeziei Românești”:

Cătălina; „O prea frumoasă fată/ din rude mari împărătești/ era una la părinți/ și mândră-n toate cele/ cum e fecioara între sfinți/si luna între stele”, privește de la geamul ei dinspre mare la Hyperion, „lângă fereastră unde-n colț/ Luceafărul așteaptă”. Cătălina se îndrăgostește de el implorând-ul: „cobori în jos Luceafăr blând/ alunecând pe o rază/ pătrunde-n casă și în gând/ și viața-m luminează”. Luceafărul se execută și intră în odaia ei ca un tânăr prinț: „cu păr de aur moale/ un vânător giulgiu se încheie-n nod/ pe umerele goale/ iar umbra feței stăvezii/ e albă ca de ciară/ un mort frumos cu ochii vii/ el scânteie-n afară”. Acest tânăr avea unei apariții o cere de mireasă. Cătălina refuză: „caci eu sunt vie/ tu ești mort/ și ochii tăi ma-nghiață./ O esti frumos/ cum nu-ma-n vis/ un ânger să arată/ dară pe calea ce-ai descris/ no-i merge niciodată.” Hyperion pleacă. Cătălina îl cheamă din nou; „o dulce-al nopții mele domn/ de ce nu vii tu vină!”. Hyperion ezită. La insistența ei totuși cedează. Vine din nou și cere sa-i fie mireasă. Cătălina refuză iarăși. „privirea ta mă arde”. La care el răspunde: „au nu înțelegi tu oare/ cum că eu sun nemuritor/ și tu ești muritoare?”. Atunci Cătălina îi cere în schimbul dragostei ei nemurirea. Luceafărul e hotărât să facă acest sacrificiu și pleacă la Creatorul sau...

Străbate spațiile într-un voiaj interplanetar de o frumusețe fabuloasă: „un cer de stele de desupt/ de asupra cer de stele/ părea un fulger ne întrerupt/ rătăcitor prin ele”. În fața abisului cugetul se oprește „piere totul totul”, și pare ca o veșnicie unde se stinge dorința de a mai fii. Până să ajungă în fața Creatorului sa-i ceară deslegarea de veșnicie, Cătălina care nu-l mai vedea pe bolta cerului se lipește de pajul Cătălin. „Băeat din flori și de pripas/ cu obrăjei ca doi bijori” reusește sa o cucerească și-i face o declarație de dragoste înflăcărată. Cătălina ezită, mărturisindu-i dragostea ei pentru Hyperion; „lasă zice el/ hai și-om fugii în lume/ vei pierde dorul de părinți/ și visuri de lucieferi”... Între timp Luceafărul ajuns în fața Lui Dumnezeu îi cere: „ream-i al nemuriri nimb/ și focul din privire/ și pentru toate dăm în schimb/ o oră de iubire!” :- „Tu vrei om să te socoți/ cu ei să te asemeni/ dar piara oameni cu toți/ s-or naște iarăși oameni”. Dumnezeu iar da orice cu excepția nemuririi. „cerem cuvântul cel din-tâi/ să-ți dau înțelepciune”. Cuvântul cel din-tâi este un atribut al dumnezeirii și Dumnezeu crează nu desfințază „și pentru cine vrei să mori/ întoarcete te-ndreaptă/ spre-a cel pământ rătăcitor/ și vezi ce te așteaptă”. Întors pe bolta cerului Hyperion își revarsă din nou razele de lumină și o vede pe Cătălina în brațele lui Cătălin: „abea un braț pe gât ia pus/ și ia l-a prins în brațe”. Cătălina surprinsă de reapariția Luceafărului, se desprinde repede din brațele pajului și-îmbătată de dragoste imploră din nou pe Hyperion să coboare la ea. Hyperion reîntors în nemurirea sa unde armonia e atât de mare încât orice desprindere e nimicitoare, o refuză definitiv; „ce-ți pasă ție chip de lut/ de voi fii eu sau altul/ trăind în cercul vostru strâmt/ norocul vă petrece/ ci eu în lumea mea ma simt/ nemuritor și rece”.

*** Bine-ai venit la centenarul comunității noastre, Eminescu să ne salvez! ***

MIHAI EMINESCU

Vesper (fragment)

Vesper partit en étendant
Ses ailes, et des routes
D'un millénaire, en un instant
Il les parcourait toutes

Un ciel d'étoiles au-dessus,
Dessous, un ciel d'étoiles
Un éclair ininterrompu,
Tel Vesper se dévoile.

Il voit du chaos de la nuit
Comme au début du monde
Des lumières autour de lui
Surgir comme d'une onde.

Et passe à travers cette mer
D'étoiles à la nage,
Jusqu'à ce que tout dans l'éther
Périsse sur son passage.

Car son désir le mène hors
Du temps et de l'espace,
Où connaître est un vain effort
Puisque rien ne s'y passe.

Il n'y a rien, et, malgré tout,
Cette soif qui l'anime
Est une sorte de remous
Qui le pousse à l'abîme.

— „Du faix de l'immortalité
Délivrez-moi mon père,
Gloire à vous dans l'éternité
Par la nature entière.

Accordez-moi un autre sort,
Où mon cœur me convie,
O vous, dispensateur de mort,
Source de toute vie !

Reprenez-moi l'éternité
A tout prix, mais que j'aie
Un heure d'amour vraie !
Au moins, comme l'humanité

Seigneur, je suis né du chaos
Dont vous étiez le centre,
Et je suis sorti du repos,
Laissez-moi que j'y rentre !”

— „Vesper, dès le commencement
Du monde au ciel tu veilles,
Et tu voudrais qu'en ce moment
J'éteigne une merveille ?

Tu veux devenir être humain,
Mais périssent les hommes
Qu'il en naîtra d'autres demain
Aussi mortels, en somme !

Eux seuls se forgent vainement
Des idéals tout vagues —
Des vagues en disparaissant
Font place à d'autres vagues.

Ils craignent leur mauvais destin,
Croient à leur bonne étoile,
Mais nous, la mort voudrait en vain
Nous couvrir de son voile.

Du sein de l'éternel passé
Vit l'être qui s'achève
Tandis que le soleil couché
Le lendemain se lève.

L'homme se fie à l'avenir
En vain, la mort le presse,
Car tout mortel naît pour mourir
Et meurt pour que l'on naisse.

En français par Mihail Bantaș

Notă: O addendă în loc de „ramas bun” membrilor invitați de onoare A.R.C. veniți din țară la „Forumul de Unitate al Românilor de Pretutindeni” din Val David, Quebec, cu ocazia întâlnirii de despărțire de pe Piața Română. Situată la poalele muntelui Royal în centru Montrealului unde odinioară (1541) Jacques Cartier și-a instalat campamentul și înființat prima colonie franceză din America de Nord. Piața Română e pentru comunitatea noastră un **prețios reper cultural** alături de Centrul Cultural Român din Montreal și Câmpul Românesc din Val David, **triada noastră!**